Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 199. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 17-го ЖОВТНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 17, 1956. No. 199. VOL. LXIII.

СТІВЕНСОН З'ЯСОВУЄ СВОЄ СТАНОВИЩЕ В СПРАВІ ВОДНЕВОЇ БОМБИ

ЗАПОВІДАЄ, ЩО, НА ВИПАДОК ПЕРЕМОГИ У ВИБОРАХ, СПРАВА ПРИПИНЕННЯ ПРОБНИХ ЕКСПЛЬОЗІЙ ВОДНЕВОЇ ЗБРОЇ БУДЕ ПЕРША НА ПОРЯДКУ ЙОГО УРЯДУВАННЯ

Шикаго. — Адлей Стівенсон, демократичний кандидат на президента країни, з'ясував минулого понеділка, 15-го жовтня, ще раз своє становище у видвигненій ним же самим справі водневої зброї, обстоюючи своє дотеперішнє становище та заявляючи, що, на випадок перемоги у виборах 6-го листопада, він уважатиме припинення дальших пробних експльозій водневої бомби першою своєю урядовою справою. Стівенсон заявив, що він готов змагати до порозуміння в цій справі з Британією і Совєтським Союзом „на кожному рівні і на будь-якому місці". Це значить, що коли б він був обраний на президента, то він змагав би в першу чергу до скликання відповідної конференції в цій справі і готов поїхати на такі наради до Москви, або запросити совєтських диктаторів до Вашингтону, чи — евентуально — зустрітись з ними на якомусь невтральному терені, щоб тільки відвернути „безжалісну, чорну катастрофу", яка в його розумінні загрожує людству від дальших хоч би тільки проб водневої бомби. При цьому Стівенсон не узалежнює припинення американських водневих проб від висліду евентуальної конференції, але пропонує зробити це наперед, щоб дати в той спосіб ще один доказ американської доброї волі. В цьому його становище різниться від становища президента Айзенгавера, який теж є за припинення проб і за заборону вживання водневої і атомової зброї, але тільки під умовою, що це станеться на базі міжнародного порозуміння та під відповідною міжнародною контролею. Стівенсон вважає, що дальші проби водневої бомби загрожують самому існуванню людства, бо при таких пробах звільняється та йде в атмосферу „так званий стронтіюм 90, що є найгрізнішою отрусю в світі". На закид, що у випадку припинення американських проб з водневою бомбою Америка може наразитися на напад, — Стівенсон висловив переконання, що коли б така загроза існувала, то водневі проби можна б знову почати впродовж вісьмох тижнів. Загально вважається, що становище Стівенсона в цій справі є головною проблемою в теперішній виборчій кампанії та що від цього залежатиме його перемога або поразка у виборах. Із цією справою виступив Стівенсон після одноТижневих нарад із своїми головними дорадниками та демократичними лідерами, ставляючи цю справу радше в площину принципу ніж політики. Виступ і виснення Стівенсона в цій справі були передавані по всій країні телевізійними станціями. Для своїх виснень Стівенсон вибрав форму розмови з двома головними демократичними лідерами в атомовій та оборонній ділянках: із сенатором Клінтоном П. Андерсеном з Ню Мексіко, що є головою спільної конгресової комісії атомової енергії в конгресовій комісії збройних сил. Обидва сенатори підтримували становище Стівенсона. З республіканського боку заповіджено, що становище Стівенсона в цій справі оспорюватиме Томас Е. Дюї, бувший республіканський кандидат на президента, бо президент Айзенгавер на останній пресовій конференції заявив, що він не хоче на цю тему дебатувати з уваги на національну оборону і безпеку.

Адлей Стівенсон

„НЮ ЙОРК ТАЙМС" ПІДТРИМУЄ КАНДИДАТУРУ АЙЗЕНГАВЕРА

Ню Йорк. — Місцевий „Ди Ню Йорк Таймс", партійно незалежний і один з найбільше поширених та респектованих американських щоденників, становище якого в справах внутрішньої і закордонної політики вважається за одне з найбільш авторитетних, виступив одверто з підтримкою кандидатури президента Айзенгавера. У великій редакційній статті, надрукованій у виданні того щоденника з 16-го жовтня, розглядається детально індивідуальності обидвох кандидатів та їх становище в поодиноких справах внутрішньої і закордонної політики та на базі тієї аналізи газета висловлюється в користь перевибору президента Айзенгавера. У вступі Н. Й. Таймс стверджує, що обидва кандидати, Адлей Стівенсон і Двайт Айзенгавер, належать до поміркованих політиків, визнають принцип „середньої дороги" та є проти скрайностей, що потверджує хоч би опозиція проти них збоку скрайніх елементів у їхніх власних партіях. В обидвох основних справах внутрішньої і закордонної політики обидва кандидати радше погоджуються, хоч цього в передвиборчій кампанії і не говориться. Проте, Стівенсон у своїй кампанії видвигнув ряд суперечних проблем, які Н. Й. Таймс уважає за достаточну причину того, щоб у виборах піддержати кандидатуру Айзенгавера. Н. Й. Таймс зокрема не погоджується із пропозиціями Стівенсона, щоб скасувати обов'язок військової служби, як і не погоджується з його становищем в справах фармерських, робітничого законодавства і т. п. Газета критикує і президента Айзенгавера за деякі його рішення та його становище в поодиноких справах, вона закидує йому теж і те, що він не потрапив перевести в життя дещо із своєї власної програми, але, сконфронтувавши становище Стівенсона із становищем Айзенгавера, вона рішилась на підтримку Айзенгавера. Вона мотивує це ще й тим, що перевибір Айзенгавера та „друга нагода" для його уряду допоможуть вивести Републіканську партію з реакціонізму і скріпити та дальше розгорнути ті тривкі вартості, що їх вже дала републіканська адміністрація для країни під проводом президента Айзенгавера впродовж останніх чотирьох років. Айзенгавер створив добробут і стабільність дома та зменшив загрозу агресії і збільшив вигляди на мир закордоном, створюючи загальну добру волю і довір'я, які добре прислужились країні в часі міжнародного напруження — твердить Н. Й. Таймс.

Двайт Д. Айзенгавер

Йорданія домагається виключення Ізраїлю з ОН

Об'єднані Нації. — Йорданія офіційно звернулась до Ради Безпеки зі скаргою проти Ізраїлю за його останні „акти агресії". Вона зажадала скликання Ради для обміркування ситуації, яка створилась внаслідок „неспровокованої і згори обдуманої військової атаки" Ізраїлю з четверга минулого тижня, під час якої згинуло 27 йорданських вояків і кільканадцять інших було ранених. Скарга Йорданії не визначує докладної дати, в якій Йорданія хотіла б бачити засідання Ради Безпеки в цій справі, тільки говорить про „можливо найкоротший" час. Рада Безпеки зійдеться імовірно з кінцем цього або з початком найближчого тижня. До цього часу в пречисленних ізраїльсько - арабських спорах перед Радою Безпеки процедура цієї останньої була така, що вона брала за підставу свого рішення докладне устне або письменне звідомлення від голови Перемирчої Комісії ОН канадійського генерала Е. Л. М. Бирнса, що постійно перебуває в Єрусалимі. Однак з хвилиною, коли 1-го жовтня ц. р. Ізраїль виступив з Перемирчої Комісії, вона не має технічної змоги розслідкувати „інциденти", отже не всилі подати детальні інформації про рейд Ізраїлю на Йорданію з 11 ц. м.

Конґрес французьких соціял-радикалів скінчився розколом

Париж. — Французька соціялістично-радикальна партія, з якої жартують собі, що вона ані соціялістична ані радикальна, а насправді центрово-поміркована й грає в житті Франції віддавна перпорядну ролю, перевела триденний з'їзд в Ліоні, який скінчився виходом із залі одної третини учасників, яких всіх було коло 1,400 делеґатів. Хоча дієвий перший заступник голови, кол. прем'єр П'єр Мендес-Франс в усіх голосуваннях мав за собою велику більшість, проте внутрішньо-партійна опозиція під проводом кол. міністра і довголітнього парляментарного посла Андре Моріса гостро атакувала Мендеса-Франса за його диктаторську систему в партії та за фактичну ізоляцію: мовляв, радикальна партія зірвала давній союз із центро-правими партіями, а сам Мендес-Франс виступив із центро-лівого уряду на знак протесту проти його політики в Альжирі. Остаточно, як сказано, та опозиція покинула партійний конґрес. 84-річний номінальний голова партії — кол. прем'єр Едвард Еріо зрікся і на його місце покищо не обрано нікого.

ПРЕЗИДЕНТ РІШИВ ПРОДОВЖУВАТИ ДОПОМОГУ ЮҐОСЛАВІЇ

Вашингтон. — През. Айзенгавер вислав до Сенату й Палати Репрезентантів ідентичного листа з 15 жовтня ц. р., в якому повідомляє, про своє рішення давати далі економічну допомогу Юґославії. Нав'язуючи до застереження, висловленого Конґресом у трьох точках щодо дальшого застосовування до Юґославії Акту Взаємної Допомоги з 1954 року, Президент відповідає на згадані три пункти: 1) Від 1949 року, коли-то вперше ЗДА почали уділювати Юґославії економічну допомогу, не змінилась ситуація. Америка вважала тоді за доцільні підтримати спротив Юґославії проти зусиль Совєтського Союзу опанувати ту країну. Президент признає, що Совєти намагаються далі звузити юґославську державну незалежність, але що в основі існує надалі гін Юґославії зберегти свою незалежність, як і небезпека збоку Совєтів для тієї незалежности. 2) Президент висловлює переконання, що Юґославія не бере участи в змаганнях до заволодіння світом, бо вона, мовляв, відстоює принцип, що кожна країна має право вибрати собі той державний устрій, якого собі бажає. 3) Тому, мовляв, в інтересі ЗДА лежить підтримати Юґославію, бо без такої підтримки було б їй трудніше зберегти свою повну самостійність. Проте Президент сам признає конечність обмежити цю допомогу тим часом тільки до суто економічної, і то харчової допомоги, з виключенням достави ракетних літаків і іншої важкої зброї. Така обмежена допомога має тривати „поки можна буде в майбутніх днях докладніше з'ясувати ситуацію". Президент підкреслює важливість доставлення харчів юґославському народові. „На всякий випадок — говориться буквально в листі Президента — мушу ствердити, що теперішня акція не вирішує остаточно різних питань щодо американсько - юґославських взаємин. Навпаки, ці проблеми залишаються надалі під моїм постійним дальшим розглядом". За коментарями преси, найпершою допомогою, яку дістане Юґославія, буде транспорт 975,000 тонн муки вартости 61,000,000 долярів і 85,000 баль бавовни вартости 12,000,000 дол. Крім цього, Юґославія дістане смалець, лій і олію разом на кругло 15 мільйонів долярів.

Ком. Китай підтримує Польщу проти Москви

Варшава. — Мао Тсе-тунґ, що його звуть „китайським Леніном", запевнив першого секретаря польської комуністичної партії Едварда Охаба, що він, комуно-китайський диктатор, погоджується із змаганнями польських комуністів „унезалежнитись" від Москви. Мао Тсе-тунґ, мовляв, висловився проти політики Москви — силувати всі країни з комуністичним режимом наслідувати виключно лише совєтські зразки. Мао Тсе-тунґ мав висловити те своє становище Едвардові Охабові особисто під час перебування Охаба на 8му з'їзді китайської комуністичної партії в Пейпінґу в минулому місяці, — твердить варшавський кореспондент „Ню Йорк Таймсу"-у Сідней Грузон. — Цей останній в'яже ту заяву Мао Тсе-тунґа з теперішнім курсом „демократизації" і „лібералізації", який позначується в Польщі й Мадярщині, як ніби наслідування Юґославії у підкреслюванні національного характеру комуністичного режиму в даних країнах і тим самим відсепаровування його від московської супрематії. Сідней Грузон був тим американським журналістом в Европі, який вперше приніс вістку про тайний обіжник ЦК Комуністичної партії СССР до сателітських партій з перестогорою проти наслідування юґославської комуністичної партії, як не зовсім правовірної.

Айзенгавер починає виборчу поїздку по західніх стейтах

Вашингтон. — У вівторок ранком президент Айзенгавер виїхав із столиці, щоб відбути найбільшу за всі дотеперішні виборчу поїздку по західніх стейтах. Крім досі передбачених стейтів, Айзенгавер відвідає теж і Каліфорнію, зокрема Лос Анджелес. В загальному Айзенгавер відбуде свою поїздку по таких стейтах: Міннесота, Вашингтон, Ореґон, Каліфорнія і Колорадо. В деяких із цих стейтів йдуть завзяті змагання за мандати сенаторів і през. Айзенгавер хоче там підтримати своїми виступами републіканських кандидатів. Перед тяжкою боротьбою стоять републіканські кандидати, особливо в Каліфорнії, Вашингтоні й Ореґоні, в стейтах, в яких вони мали завжди велику більшість. Тепер демократи твердять, що їхні впливи в цих стейтах помітно посилилися і що вони мають можливість здобути там щонайменше 50 відсотків голосів. Виступить през. Айзенгавер в Лос Анджелесі в п'ятницю цього тижня, а в Денвері щойно в суботу. Під час своєї кампанії през. Айзенгавер виступить із промовою в кожній із стейтових столиць і крім того, відбуде поїздку автом по менших місцевостях. До Вашингтону вернеться Айзенгавер в суботу увечорі і тоді виголосить останню із своїх запланованих промов.

Конґресмен М. А. Фіґен проти допомоги Юґославії

Вашингтон. — Конґресмен Майкел А. Фіґен з Огайо, відомий принциповий борець проти московського комунізму і, зокрема, приятель визвольних змагань українців, звернувся листом з 9 жовтня ц. р. до президента Айзенгавера, прохаючи його не признавати дальшої фінансової допомоги комуністичному режимові Тіта в Юґославії. Закон за ч. 726, прийнятий 84-им Конґресом, уповноважив през. Айзенгавера вирішити до 16 ц. м., чи політика Тіта дає підставу для признавання комуністичній Юґославії дальшої допомоги, що було б в інтересі Америки. В своєму обширному листі конґресмен М. Фіґен широко арґументував шкідливість для вільного світу з уділювання допомоги державам із комуністичними режимами. Внаслідку такої політики впав за залізною завісою престиж Америки, бо тамошні уярмлені народи не можуть зрозуміти такої американської політики і перестають вірити в Америку, як чемпіона миру і свободи. Названий конґресмен підкреслює, що міт про „незалежність" Юґославії і „національний" характер юґославського комунізму потрібний Москві і самому Тітові, для того, щоб не признати тамошнім народам демократичних свобід.

Кіфовер обвинувачує Доллеса в недолугості і знецінює Ніксона

Ню Йорк. — Під час своєї виборчої промови на летовищі морської піхоти в Квінсі, виголошеної до 400 осіб і передаваної водночас через деякі телевізійні стації, демократичний кандидат на віцепрезидента, сенатор Істес Кіфовер заатакував гостро закордонну політику, здійснювану державним секретарем Джаном Фостером Доллесом, закидаючи йому недолугість. На думку Кіфовера, НАТО — організація держав Північно-Атлантійського Пакту дійшла в останніх роках до повного розкладу. Суезьку кризу назвав Кіфовер наслідком недолугости Доллеса у веденні закордонної політики. Водночас із цим Кіфовер заатакував гостро Ніксона, заявляючи, що, якщо б Ніксона обрано тепер віце-президентом, то в майбутньому він матиме всю можливість зайняти становище президента ЗДА, до якого цілком не надається.

Заступник Джорджа Міні Курран за підтримкою Асоціяції Портових Вантажників

Ню Йорк. — Президент спілки морських робітників й один із заступників Джорджа Міні, президента АФП-КІО, Джозеф Курран звернувся до Міні з пропозицією, щоб він змінив своє ставлення до Міжнародної Асоціяції Портових Вантажників, очолюваних капітаном Бредлі, і відкликав свою підтримку для конкуренційної спілки — Міжнародного Братства Портових Вантажників. Виступив із своєю пропозицією Джозеф Курран у зв'язку із зверненням Джорджа Міні до портових вантажників, щоб вони під час виборів, які почалися дня 16 жовтня, підтримували своїми голосами не скорумповану і просякнену злочинними елементами Інтернаціональну Асоціяцію Портових Вантажників, але підтримуване проводом АФП-КІО Братство Портових Вантажників. Водночас із цим Дж. Курран заявив, що його власна спілка готова допомогти осуджуваній і виключеній перед трьома роками з Американськоз Федерації Праці Інтернаціональній Асоціяції Портових Вантажникі (ІЛА) прочистити свої рядя із злочинних елементів. На думку Куррана ці елементи опанували Асоціяцію Портових Вантажників тому, що організоване робітництво не цікавилося справами згаданої Асоціяції і не підтримувало її в змаганнях стати членом АФП-КІО.

Аденауер приготовляє свого наступника

Бонн. — Канцлер Німецької Федеративної Републіки д-р Конрад Аденауер переводить реорганізацію свого уряду, при чому найповажнішою зміною буде призначення дотеперішнього міністра закордонних справ д-ра Гайнріха фон Брентано віце-канцлером. Невідомо, чи він керуватиме водночас закордонними справами, але вся німецька і закордонна преса вбачає у цій зміні доказ, що Аденауер вирішив форсувати на свого наступника власне Брентано. Дотеперішній віце-канцлер Блюхер, репрезентант Вільної Демократичної партії, яка розкололась, має цілком відійти. Важливою зміною має бути вихід з уряду міністра оборони (військових справ) непопулярного Теодора Блянка, а прихід на його місце молодого баварського діяча Франца Штравса, що досі відав справами атомової енерґії. Зрештою, керму уряду не тільки формально, але й фактично, з вирішним впливом у всіх істотних справах, зберігатиме надалі Конрад Аденауер, який, всупереч спліткам, не думає відходити з публічного життя, дармащо швидко святкуватиме своє 81-річчя.

Юґославія запевняє, що її політика не змінилась

Беоґрад. — „Нічого не змінилося і не могло змінитися в добре відомій орієнтації юґославської закордонної політики" — рішуче заявив речник юґославського міністерства закордонних справ Бранко Драсковіч на пресовій конференції в минулу п'ятницю 12 ц. м. Він заявив, що „нічого не вирішено" у розмовах між Тідом і Хрущовим в Бріоні в Юґославії та а нарадах з іншими совєтськими вожаками в Ялті на Криму. Він підкреслив знову, що предметом тих нарад внутрі юґославської і совєтської комуністичної „сім'ї" були суперечні погляди на комуністичні принципи, а насправді, як запевняє західня преса, на ступінь свободи, що нею можуть користуватися сателітські комуністичні партії й уряди. Заява Бранка Драсковіча покривалась з запевненням, що його дав юґославський міністер закордонних справ Коца Поповіч державному секретареві Доллесові під час зустрічі з ним у Ню Йорку з нагоди засідань Ради Безпеки ОН та його заступник у Беоґраді, Срдіян Пріца американському амбасадорові Рідлеберґерові.

Італійські комуністи заповідають свою „демократизацію"

Рим. — Італійська комуністична партія, найсильніша партійна організація у вільному світі, офіційно відмежувалась від комуністичних метод за залізною завісою і заповіла, що шукатиме „демократичних шляхів" до соціялізму. Водночас італійські комуністи з обуренням натаврували, як „нісенітну і смішну" думку, наче б вони хотіли „насаджувати комуністичну революцію при допомозі чужих армій". Цей останній зворот звернений під адресою одвертого оскаржування італійських комуністів, що вони тому поборюють НАТО і перебування в ньому Італії, що бажають собі вмаршу совєтської армії до Італії, яка єдино, на своїх баґнетах, може принести італійським комуністам владу. Ця комуністична заява схоплена в обширному проєкті нової партійної програми, яку мав би прийняти найближчий партійний з'їзд. Цей проєкт проголошено цілістю на сторінках комуністичного щоденника „Ль Уніта" п. з. „Елементи програмової деклярації Італійської комуністичної партії" в минулу неділю 14 ц. м. У цілому тому документі говориться кількакратно про „помилки" совєтської комуністичної партії та ні разу не згадується імени Сталіна. Такий „демократичний" характер комуністичної партії в Італії італійська преса пояснює, як тактичний хід у зв'язку з відступленням лівих соціялістів Ненні від союзу з комуністами і в зв'язку з „ліберальним курсом" в сателітських країнах, зокрема під впливом Юґославії.

В АМЕРИЦІ

● **През. Айзенгавер** звернувся до Артура Флеммінґа, директора уряду в справах мобілізації оборони, щоб він негайно ввійшов в контакт з секретаріятами — державним, скарбу, внутрішніх справ і торгівлі, як також державною Радою нафтових справ, і забезпечив побудову у швидкому часі 50 велетенських танкерів від 45,000 тонн містоти і більше. Вартість одного танкера містоти 60,000 тонн становить коло $18,000,000. Створення такої фльоти супертанкерів потрібне для перевозу нафти з Середнього Сходу довкола Африки на випадок, коли б стала неможливою плавба Суезьким каналом.

● **Американсько-Жидівський Комітет**, що існує 50 років, як організація американських жидів, відбув триденну конвенцію в Комодоре готелі в Ню Йорку. Учасники конвенції переслали на руки американського уряду резолюцію протесту проти приймання до нової німецької армії членів колишніх формацій „Ваффен СС", себто елітарних частин гітлерівської армії. — Д. Д. Айзенгавер і Адлей Стівенсон надіслали цій конвенції письмові привіти.

● **Наслідком інтеґрації**, себто включення муринських дітей до дотеперішніх „білих" шкіл і зв'язаного з цим закриття цілого ряду муринських шкіл, втратили працю коло 500 муринських учителів, деякі з них із понад 20-річною учительською практикою. Невідомо, що станеться з цими вчителями, бо школи, що прийняли муринських дітей, мають укомплектований білий учительський персонал і не потребують муринів-учителів.

● **Балет** Большого московського театру мав такий величезний успіх в Королівській Опері у Лондоні, що його виступи продовжено ще на три вечори. Вступні квитки на ці виступи випродано.

● 253,325 жінок у віці від 62 до 65 років зголосились на старечу пенсію від 1 листопада ц. р. за новим законом, який обнизив вік управнених до такої пенсії працюючих жінок з 65 років до 62. Зрештою, цей закон досить складний, і висота старечої пенсії жінок залежить, крім віку, ще й від цивільного стану, числа залежних від кандидатки на пенсію осіб і т. д.

● **Пат Ніколсон**, 50-річна дружина пастора Пресвітеріянської Церкви в Ама-Еймеджесет, в стейті Ню Йорк, користає з переведеної в цій Церкві два роки тому реформи і виступає, як проповідник. Вона заступає свого чоловіка, коли він перешкоджений, та інших протестантських пасторів в околиці, коли хтось із них захворіє. Пат Ніколсон була колись драматичною артисткою і, маючи талант красномовства, тішиться великим успіхом серед вірних.

В СВІТІ

● **Англійський уряд** — приносять часописи досить цікаву вістку — плянує нову розв'язку кипрського конфлікту: тому, що 400,000 кипрських греків рішуче жадають плебісциту, що у практиці означає прилучення до Греції, а Туреччина погрожує на той випадок війною в обороні ніби загрожених 100,000 кипрських турків, Англія хоче поділити острів на дві зони, грецьку з столицею Нікозією і турецьку, в якій будуть приміщуватись англійські морські й летунські бази. Грецьке і турецьке населення „виміняли б".

● **В Сінґапурі**, де китайці з 1,250,000 населення становлять 75%, шкільна влада зажадала виключити з двох середніх шкіл 140 учнів, як комуністичних аґітаторів. У відповідь на це кілька тисяч китайських учнів проголосили „страйк", зайняли ті школи й забарикадувались в них.. Поліція веде облогу цих шкіл. Китайці мають в Сінґапурі 9 середніх шкіл.

● **100 американських літаків**, а також літаки французькі й еспанські брали участь у розшуках над Атлантиком, на північний захід від Еспанії, великого американського транспортового літака С-118, який минулої середи, вилетівши з Лондону до ЗДА, безслідно зник. Деякі пароплави кількакратно переловлювали слабі заклики „СОС", імовірно з ручних надавчих радіоапаратів. Коли на хвилях океану знайдено було два рятункові пояси, надія врятувати будького з 50-х вояків і 9-х членів залоги, що летіли тим літаком, пропала.

● **Чеський** комуністичний уряд зажадав відкликати з американської амбасади в Празі її службовку Веру М. Оссо, бо, мовляв, вона користувалась фальшивими документами. В дійсності справа виглядає так: пані Оссо погодилась супроводити одного знайомого чеха в автомобільній прогулянці до Татр, при чому той чех, щоб не наразитись на переслідування, що їде з службовичкою американської амбасади, дістав для неї довідку чеської громадянки. Чеська поліція розкрила обман і зчинила крик, що американська службовичка займається „шпигунством". Уряд ЗДА відкликав її.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОТРЕБА АКЦІЇ

Не зважаючи на всі перестороги та заклики до обережности, що появились у нашій пресі, обговорювались на публічних зібраннях і приватно, справа поштової кореспонденції між нашими людьми в цій країні та їхніми рідними чи знайомими за залізною заслоною, як і, головно, справа висилки пакунків за залізну заслону розгортається з кожним днем більше і прибирає щораз ширших розмірів.

Ми вже не раз забирали слово в цій дразливій справі, обговорювано її і в загальній американській пресі. Дразлива ця справа тому, що, з одного боку, вона заторкує страшну нужду людей за залізною заслоною та шляхетні почування мешканців цієї країни, якими вони керуються у своїй допомозі, а з другого — ця сама справа стала копальнею золота для совєтського режиму і криє в собі загрозу для тих, хто дістає допомогу з Америки. В такій ситуації не можна зайняти рішучого становища ні за, ані проти. Не можна ж бо умовляти людей, щоб не допомагали своїм рідним в страшній біді, як не можна їх до тієї допомоги заохочувати, бо, допомагаючи потребуючим, вони рівночасно допомагають тому режимові, що цю нужду спричинив. Відомо ж, що за пересилані за залізну заслону пакунки совєтський уряд бере каригідну оплату, яка вдвоє й більше перевищує вартість пакунків.

Останнім часом ця справа набрала ще іншого характеру і розмаху. Діло в тому, що з-поза залізної заслони починають надходити листи із закликами та проханнями про допомогу. Листи писані приблизно в такому сенсі, що, мовляв, ми нічого не боїмося, бо нам уже все одно, — дошкуляє страшна нужда, від якої і смерть не може бути гірша. Результати таких листів можна ствердити хоч би по широкій мережі новостворених підприємств, що займаються висилкою пакунків і що працюють повною парою, ледве даючи собі раду в полагоджуванні замовлень. Багато з наших громадян позбулися вже в той спосіб своїх ощадностей і з своїх заробітків велику частину віддають комуно-московському окупантському режимові, щоб оплатити висилку навіть найдешевших і найконечніших речей для своїх рідних. Бо й хто — як кажуть — не відняв би собі самому від рота, якщо мати, брат чи сестра благають: рятуйте, загибаємо!

Очевидно, що наслідки цього вже починають відбиватись на нашому суспільному житті. Жертвенність на народні цілі, як Народний Фонд УКК, харитативні цілі ЗУАДКомітету, фонд „Веселки" і подібні, катастрофально зменшуються. Навіть найсвідоміший та найжертвенніший громадянин починає рахуватись з центами, коли приходиться йому видавати по сто і більше долярів за висилку одного пакунка своїм рідним, дармащо з тієї високої ціни вони дістають тільки малу частину, а решту забирає їхній гнобитель.

Червона Москва, не здобувши жадного успіху людоловством на вулицях німецьких, австрійських та інших міст, не здобувши успіху в зусиллях примусової репатріяції та в пропаганді за добровільний поворот „на родину", видумала інший чортівський, цим разом „пакунковий" плян замаху на еміґрантів по цім і їхніх рідних по тім боці залізної заслони. Ця акція дає Москві потрійну користь: вона руйнує матеріяльно еміґрантів і паралізує їхні громадські, культурні, політичні і подібні починання, вона дає Москві евіденцію еміґрантів та їхніх зв'язків із рідними чи знайомими за залізною заслоною, і вона є для Москви справжньою копальнею золота, бо приносить їй грубі тисячі твердої американської валюти, що з черги може бути зужита і напевно зуживається не в користь еміґрантів та їх рідних за залізною заслоною, не в користь справи волі та миру.

Який вихід з тієї ситуації? Ніхто не мав би серця закликати до припинення висилки допомоги нашим братам під Совєтами навіть таким великим коштом, як це робиться. Але ми можемо і мусимо не занедбувати при цьому наших власних обов'язків, мусимо вдержати і, збільшити нашу жертвенність на народні цілі і доказати цим, що наших зусиль дати українському народові найбільшу допомогу, бо допомогу у його визвольних змаганнях, не припинить і не послабить жадна хитрість, жаден шантаж.

З другого боку, наші відповідальні представництва, УКК і ЗУАДКомітет, повинні повести відповідну акцію, щоб цю справу вияснити і наладнати через відповідні урядові інстанції. Ми можемо допомогти нашим людям і хочемо їм допомогти. Що більше, наша країна та її уряд могли б сьогодні, із своїх харчових надвишок, дати нещасним громадянам совєтського „раю" величезну допомогу, як дають її багатьом потребуючим вільним країнам. Ми могли б також зорганізовано включитися в цю допомогу, маючи вже готовий і добре зорганізований апарат ЗУАДК'у, але уряд у Вашингтоні повинен вжити всіх заходів, щоб таку допомогу вможливити. Саме в цьому напрямі необхідна відповідна і негайна акція.

БОРОТЬБА ЗА КИПР

Вже майже півтора року невеличкий острів у східній частині Середземного моря, Кипр, сповитий похмурим мряковинням, з одного боку, підпільно-революційної боротьби місцевих греків, а з другого — репресій англійської адміністрації. Кипр, що має на своєму обширі 3.572 кв. миль кругло пів мільйона населення, з чого 400.000 греків і 100.000 турків, перебуває від 1878 року під владою Англії, — спершу внаслідок „згоди", вимушеної на „хворій людині Европи", Туреччині, а від 1914 року на підставі анексії. Греки домагаються признання їм права самовизначення, що у практиці означало б приєднання до Греції. Англія раніше рішуче відкидала це, тепер ніби погоджується на самий принцип, але зумовлює його клявзулями, які запевнили б їй той острів надалі, як військову базу. Туреччина, віддалена від Кипру всього на 40 миль, погрожує військовою окупацією, щоб тільки не допустити до злуки Кипру з Грецією. На превеликий жаль, у цій суперечності інтересів не знайшлось досі в англійському світі, славному з почуття реалізму і політичного думання, стільки розуму і відваги, щоб визначити таку формулу порозуміння з грецькими патріотами на Кипрі, яка задовольнила б їхні справедливі національно-політичні аспірації і англійські державні та міжнародні інтереси, зв'язані з геополітичним положенням Кипру.

Формально ця сумна історія представляється так, що 21 вересня 1955 р. Головна Комісія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй відкинула внесок Греції, щоб взяти під дискусію справу самовизначення Кипру. „За" голосували тоді Совєти, Польща, Єгипет і Мехіко, „проти" — ЗДА Англія, Франція, Чіле, Люксембурґ, Нова Зеляндія, Норвеґія, „стримались" — націо- національний Китай, Етіопія, Гаїті і Сіям. 12 листопада ц.р. збереться знову Генеральна Асамблея ОН, і на цій її сесії справа Кипру вирине знову з нової скарги Греції. Цим разом ситуація Англії куди гірша. Вона не виявила ні мудрости, ані гнучкости в переговорах про новий політичний статут для Кипру, а заславши 9 березня ц. р. на далекий острів в Індійському океані архиєпископа Макарія, розпочала на Кипрі поліційно-військову репресійну політику. Безпосередню відповідальність за це несуть, мабуть, не так крайньо-праві консервативні члени Палати Громад і Палати Лордів та секретаріяту колоній в Лондоні, навиклі думати анахронічними категоріями з часів Вікторії і Єлисавети І, як особисто секретар колоній Леннокс Бойд і губернатор Кипру маршал Гардінґ. Об'єктивні спостерігачі вважають, що Греції залежить на згоді, і що це сама Англія штовхає її в обійми „невтралізму" та диктує їй такі шкідливі для неї самої демонстрації, як ось неприявність Греції на Лондонських конференціях в справі Суезу, що знаходиться в найближчому її, Греції, сусідстві. Існує переконання, що коли б Англія відразу поставилась з доброю волею, зрозумінням, тактом і прихильністю до аспірацій кипрських греків, то в Атенах і на самому Кипрі знайшлися б відповідальні грецькі державні мужі-патріоти, які впливали б у поміркованому дусі на той крайній націоналізм молодих загорільців, що не рахуються з міжнародною ситуацією та значенням Кипру для вільного світу в його обороні проти московського імперіялізму і його значенням для оборони життьових економічних і політичних інтересів Західньої Европи на Середньому Сході. Колоніяльно-репресивна політика Англії загнала в сліпий кут уряд Греції, члена НАТО, і поставила в надзвичайно незручну ситуацію З'єдинені Держави. Прогаяння Лондоном такої знаменитої нагоди, як пропозиція підпільної організації кипрських революціонерів ЕОКА з 10 серпня ц. р. — проголосити перемир'я і відновити переговори — вважається за велику помилку. Ця помилка не лише коштує нових десятків і сотень жертв, витрати величезної енерґії на боротьбу з підпіллям і маси грошей, — але ще й приносить Англії погану славу, а велику користь „тому третьому" — Москві.

У відомій „четвертій секції" недільного „НИТаймсу" з 7 жовтня ц. р. („Огляд новин за тиждень") появилось драматичне звернення трьох грецьких централь в Америці до американського політичного світу й американської публічної опінії, щоб вони пам'ятали, що ЗДА мусять бути завжди „життьово заінтересовані в національних рухах за свободу", і що неможливо „залишатись невтральними в міжнародних моральних проблемах". Це звернення грецьких іміґрантів і американців грецького походження пригадує резолюцію 84-го Конґресу з 18 липня 1955 року проти комуністичного імперіялірму „і інших форм колоніялізму" в обороні права самовизначення чи незалежности; відкликується до традиції боротьби греків за волю від часів їхнього уярмлення ще турками; звертає увагу на підривання морального престижу всього Заходу сучасною політикою Англії на Кипрі; і просить моральної підтримки для змагань кипрських греків. Це звернення американських греків знаходить відгук передусім в серцях усіх інших уярмлених народів, усіх американських громадян, що походять з країн, що все ще не мають волі. Може цьогорічна осіння сесія ОН приспішить кінець цієї трагічної справи.

НА КОВАНІМ ЛАФЕТІ...

На кованім лафеті
брязкіт зброї,
та це боєць
поранений затих.
Русявий гармоніст
лади настроїв,
шукав мотивів
тихих і не злих.

Боєць відчув,
яка за ним турбота,
в мелодії цвіте
його земля.
А ось і мати
вийшла за ворота,
і меншого
на бій благословля.

АНДРІЙ МАЛИШКО

РОДОНАЧАЛЬНИК СОВЄТСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

З Максимом Горьким вийшло зовсім інакше, як з реабілітованими тепер посмертно іншими совєтськими письменниками. Зліквідованого у 1936 році Сталіним, його, з огляду на його популярність в партії, не занесено тоді на список ворогів народу, а залишено в пошані, як „найвизначнішого представника пролетарського мистецтва" (Ленін). Совєтська енциклопедія у виданні 1953 року коротко зазначає, що Горький „згинув з рук... троцкістсько-бухарінської банди (!)", дармащо зразу після того, як його вбито, офіційно проголошено, що помер він природньою смертю. Виходить, і такі курйози в Совєтському Союзі можливі. У своїй промові на 20-му з'їзді Хрущов виразно натякав на дійсного спричинника загибелі Горького, і можливо, що якби прізвище корифея совєтської літератури починалося не на „Г", а на якусь дальшу літеру альфабету, то в наступних томах енциклопедії, які вийшли вже в 1955 році, замість троцькістів і бухарінців, стояв би Берія з його бандою. І так, плутався Максим Горький усе своє життя, а після смерти самого його заплутали...

В літературах підсовєтських народів Максим Горький залишив по собі глибокий деструктивний слід. Це ж він був ініціятором створення Союзу совєтських письменників — партійної експозитури, яка „скеровує" творчість письменників та поетів, — і був першим його головою. Це він винайшов так званий соціялістичний реалізм — Прокрустове ложе літератури, на яке й досьогодні укладають кожного підсовєтського письменника. Це він довгими роками, як диктатор літератури, своїми писаннями деморалізував письменницьку і студентську молодь. І нарешті, це йому належать пам'ятні слова „якщо ворог не піддається — його знищують", — слова, які в роках єжовщини стали оправданням для чекістів в їхньому катівському фаховi.

Згідно з офіційною біографією, Максим Горький (правдиве прізвище — Пєшков) народився 1868 року в Нижньому Новгороді, в родині столяра, провів дитинство в злиднях і „з найглибших народних низів старої трудової Росії піднісся на верховини людської культури".

Цю біографію Горький сам собі придумав ще в молодих літах, щоб своїм „соцпоходженням" приподобитись російській інтеліґенції кінця 19-го і початків 20-го століття, яка саме тоді почала перейматися марксизмом і обожнювати пролетаріят. Словник Брокгавза про нього пише інакше: „Горький-Пєшков... народився в 1869 році в середовищі вповні буржуазному: батько — управитель великої пароплавної контори; мати — дочка багатого купця..."

Проте, Горький вдавав з себе пролетаря і, прислужуючись марксистам, нищив у своїх творах дрібного власника селянина і оспівував люмпенів-„челкашів", на яких марксисти в своїх революційних надіях і плянах ставили таку велику ставку. Один з літературних персонажів Горького говорить: „Я всіх мужиків (селян) не люблю, — вони прикинулись сиротами, але жити можуть, бо мають зачіпку — землю... Що таке є мужик? Мужик є матеріял споживний, тобто є він їстівна тварина..." Російська інтелеґенція Горьким захоплювалась, і численні твори його розходились у многотисячних тиражах, приносячи авторові величезні гонорари.

Ще перед революцією їздив Горький до ЗДА, після чого написав про цю країну, зокрема про Ню Йорк, наклепницьку книжку п. з. „Місто жовтого диявола". Ця книжка пізніше стала для совєтських письменників — соцреалістів взірцем у писанні псевдолітературних, пропаґандивних творів на „соцзамовлення".

У 1919 році „пролетарський письменник" Горький раптом внеміґрував з совєтської Росії і поселився на острові Капрі у власній люксусовій віллі. Як твердить у своїх спогадах його довголітній близький друг, недавно померлий в Парижі російський письменник-еміґрант і лавреат Нобелівської нагороди Іван Бунін, все краще, що створив Горький, належить до років його еміґрації, а його многотомні „Діло Артамонових", незакінчене „Життя Клима Самгіна" та ін., написані після повороту з Капрі, дуже нудні, бездарні і він навіть не міг їх дочитати до кінця. Також спростовує Бунін „надзвичайно глибоке знання" Горьким Росії. „Він пізнавав її, — пише Бунін, — лише той недовгий час в молодості, коли бродив по півдню Росії. Коли я з ним запізнався, він уже ніде не бродив: жив у Криму, в Москві, в Петербурзі..." Далі Бунін згадує, що Горький, хоч багато читав, але до смерти залишився самоуком-півінтеліґентом.

Десь наприкінці 20-х років гостру дискусію на еміґрації з Горьким зав'язав В. Винниченко, називаючи його „сорентським міщухом", що в буржуазному добробуті забув про створеного ним колись „гордого сокола" і „буревісника революції". Хто пам'ятає про цю дискусію, цікаво було б тепер її пригадати. В тих роках у Совєтському Союзі Горького також осуджували і навіть влаштовували над ним позаочні „літературні суди".

Великого розголосу набуло серед українського громадянства листування з Горьким письменника Олекси Слісаренка, разом з іншими українськими письменниками в 30-х роках знищеного. Тоді ще співець московського босяцтва проживав на Капрі, в державі Муссоліні. Слісаренко, що працював у Харкові як редактор „Книгоспілки", хотів був видати в перекладі на українську мову його повість „Мати". Хоч совєтський авторський закон до цього не зобов'язував, Слісаренко написав до Горького листа, в якому просив дозволу на переклад. Горький прислав відповідь. „Великий гуманіст" з нутром російського шовініста запротестував проти перекладу його творів на „українское нарєчіє". А український національний рух назвав контрреволюційним сепаратизмом. Про те, як відповів йому Слісаренко на цього листа, мало хто тепер пам'ятає. Однак, свого часу достойну відповідь українського письменника московському імперіялістові студентська молодь поширювала у численних відписах.

Коли Горький вернувся до Совєтського Союзу, його подорож від Одеси до Москви перетворилась на тріюмфальний похід. На кожній станції, прибраній вітальними транспарентами, зустрічали його зорганізовані партією і профспілками „маси трудящих". У Харкові він затримався і був запрошений виступити в домі літератури ім. Блакитного. Проте, серед українських молодих письменників, обурених його листом до Слісаренка, оформилась опозиція, яка підготовила зустріч іншого характеру, як на залізничих станціях. Вироблений довгими роками позакулісових інтриг, тонкий нюх Горького вичув опозиційний настрій, і він відразу ж спаралізував його. Він вийшов на трибуну, „розчулився" і... просльозився. Він сказав, що завжди любив і любить український народ, його мову та культуру, і що навіть гостив у себе не раз Коцюбинського й допомагав йому у видаванні його творів. І що взагалі — вийшло прикре непорозуміння...

Іван Бунін у своїх спогадах про Горького пише: „Людина, з якою у мене не було для ворожнечі жадного особистого приводу, стала мені ворогом, що викликає у мене почуття жаху і обурення". Ця людина, яку так характеризують її друзі, тяжкою зморою довгі роки звисала над душами українських літератів, над українською підсовєтською літературою. Двадцять років тому Сталін цю людину замордував, бо боявся її популярности. Але вона — „найближчий соратник Леніна і Сталіна" і „родоначальник совєтської літератури" — хоч і мертва, з почестями ввійшла в хрущовський період і далі диктуватиме письменникам, як треба їм писати в дусі соціялістичного реалізму.

В. С-ко

ЧИСЛО РОДИН З МАЛИМИ ЗАРОБІТКАМИ МЕНШАЄ

Дві нових розвідки американського уряду про розподіл прибутків кидає світло на характер груп американського населення з малими заробітками. Одна з розвідок, а саме департаменту торгівлі, базована на даних, узятих з відділу звернення податків. Друга — брошура про фінансову спроможність американського споживача, видана Радою Федеральної Резерви, центром американської банкової системи.

Як виявляє студіювання цього питання, в 1955 році було 8,000.000 родин або неодружених індивідів з річним прибутком меншим, ніж 2.000 долярів. У порівнянні з 1951 роком, коли таких родин було 9,000.000, це становило поважне поліпшення. Однак уряд і приватні групи шукають далі способів підвищення матеріяльного рівня цієї групи населення.

Які ж саме люди входять до цієї групи? Недавнє вивчення прибутків показує, що майже четвертина з цих восьми мільйонів родин і окремих осіб належать до числа людей або зовсім молодих, або старших віком, тобто або перед 25 роками або понад 55 років. Іншими словами, це є або молодь, яка щойно почала заробляти на життя, або старші особи, що перестали працювати зовсім, або працюють неповний час. Некваліфіковані робітники і фармери також концентруються в цій групі.

Проте не треба забувати, що сума прибутків фармерів звичайно не повна, бо фармери також самі споживають вирощувані на фармі продукти. Крім того, деяка частина родин з малим заробітком має ще інші ресурси для життя. Наприклад, чимало старих людей мають власні будинки і не платять ренти, або додають на прожиття з заощаджень, які колись збирали на старість.

Але як би там не було, існує поважне число родин з малими заробітками, особливо старших віком — і їх проблема щодалі, то більше привертає увагу уряду. Протягом останніх років ужито кілька заходів, які дають надію підвищити найнижчі прибутки в майбутньому. Кілька місяців тому, наприклад, мінімальну платню для робітників збільшено до одного доляра на годину.

В 1954 році система старечої пенсії була поширена так, що тепер вона покриває дев'ять з кожних десятьох робітників. Приблизно дві п'ятих усіх осіб понад 65 років дістають старечу пенсію, і ця пропорція має ще збільшитись найближчими роками. Крім того, новий закон про соціяльне забезпечення дає змогу, наприклад, працюючим жінкам діставати пенсію від 62 років, замість від 65. Це стосується близько 800.000 жінок у віці поміж 62 і 64 роками, а також жінок пенсіонерів, удів та матерів померлих робітників з цієї групи.

Урядові чинники та індустріяльні лідери передбачили й заплянували чимало інших заходів, наприклад, розбудову притулків для старих осіб, добровільні програми забезпечення здоров'я, ширшу систему пенсій тощо.

Загальна Рада

В. Гайдарівський

ЩЕ ОДНО КОХАННЯ

Повість

(10)

Скільки разів її дівоче серце було полонене чоловіками — їй одній відомо. Що досі Катя не стала жертвою своїх безконтрольних непогамованих почуттів, це можна пояснити також особливістю її вдачі. Катя швидко захоплюється якимось із чоловіків, але швидко й байдужіє до нього, щоб відразу ж полинути своїми почуттями до когось іншого. Може, це ще не було справжнє кохання, але зрозумійте, що гратися з вогнем серед легкозапальних речовин — річ досить ризикована. Особливо ж у небезпечному становищі перебуває Катя тепер. Вона не на жарт зв'язалася з парубком Максимом Копою, що працює молотобійцем на тому ж заводі, де Ви завідуєте їдальнею. Я б радив Вам зустрітися з обранцем Вашої доньки, щоб Ви на власні очі пересвідчилися, що значить бути дівчині без батьківського керівництва і до чого почуття засліплюють іноді дівчат. Ви побачите допотопну людину великої фізичної сили й малого розуму, вірніше — без ніякого розуму. Крім похоті, дурости, брутальности, кретинізму ця людина за душею не має нічого. Нехай Вам Катя розповість, як Максим Копа, мабуть бажаючи показати свою фізичну силу, розганяв у парку публіку, а одну людину лише щасливим випадком мало не позбавив життя. Це ще одна риска (вона в нашу епоху називається хуліганством) до загального образу тієї особи, яку Катя обрала собі за коханого. Катя з цим типом буває в безлюдних місцях. Хіба можна бути гарантованим, що у такого самця не виникне бажання заволодіти дівчиною силоміць? А коли б насильства й не сталося, а Катя і далі пішла за своїми почуттями, то чи вважали б Ви себе щасливим, маючи за зятя Максима Копу? Я був би дуже радий, коли б мої припущення не здійснилися, але це можливе при єдиній умові — при Вашому активному втручанні в сердечні справи Вашої доньки.

Залишаюсь з глибокою пошаною до Вас, товаришу Безпальченко, і бажаю Вам всього найкращого."

Листа Володимир Петрович на всякий випадок не підписав. Був певний, що, не вплутуючи свого імени, він і так досягне бажаного: Максим Копа мусить приєднатися до тих, з ким він так зневажливо повівся в парку. А далі, невідомо, може Володимирові Петровичу всміхнеться доля знову.

VI

Коваль Лаврін Матвійович помічав, що з його молотобійцем не все гаразд. Раніше він був до праці уважніший, не треба було казати бити дужче чи слабше, парубок із самого діла розумів, як йому орудувати молотом.

Останнім же часом Максим іноді задумувався так, що не бачив, коли коваль вихоплював з горна розпечене до білого залізо і клав на ковадло. Треба б тієї ж миті щосили бити! бити! бити!, а він блукав очима по закуреній стелі і чомусь усміхався. Інколи ж гатив молотом з такою наполегливістю, що аж дивно було, як не загрузло ковадло разом із залізною штабою в землю. Не раз через Максимову неуважність доводилося ковалеві знову гріти залізо й направляти зіпсуту молотобійцем річ. Лаврін Матвійович уже не випускав з рук молотка, показував Максимові, куди той повинен бити і як саме.

Одначе, коваль не сварив молотобійця, як це робив би інший на його місці, а придивлявся і намагався розгадати, що з парубком діється. Він до Максима ставився, як до рідної дитини. Ще на поминках, як тільки поховали Федора Копу, Лаврін Матвійович обняв кремезного хлопчика і спитав:

— Ковалем хочеш бути?

— Хочу, — відповів він, ховаючись за материну спідницю.

— Ну то й добре — і звернувшись до матері промовив: Не сумуй, Пашо. Ось підросте Максим, візьму я його в науку. Буде з нього першорядний коваль.

Лаврін Матвійович інколи відвідував удову, дечим допомагав їй і ніколи не забував поглянути на майбутнього свого учня. Хлопець ріс, без уваги на злидні, навдивовижку міцним і здоровим.

— Шкода — Федора нема, — щиро жалкував коваль. — Хай би побачив, що за син у нього.

Лаврін Матвійович був не з тих, що перед кимнебудь сходять з дороги. На перший погляд це був перетовщений від неробства чоловік, грубий, черев'атий, якому несила нахилитися, щоб підняти щось із землі. Коваль носив довгі, кільцями покручені вуса, що звисали донизу і надавали його постаті ще більшої ваги. Ходив Лаврін Матвійович звільна, розхитувався, мов качка, і хто його не знав, не подумав би, що бачить перед собою спритного дужака. За молодих років він не раз виступав проти досвідчених борців у цирках, що приїжджали до міста, і виходив переможцем. Один тільки Федір Копа не поступався перед Лавріном Матвійовичем. Вони, бувало, виходили за місто, скидали сорочки, і тоді в залізних обіймах рук, як рінь під чобітьми, рипіли їхні тверді тіла. Очі наливалися кров'ю, м'язи рухалися, намагалися вислизнути з-під пальців супротивника. Борці падали на траву, підхоплювалися знову на ноги, їхні тулуби іноді ніби зросталися. Не допомагала Лаврінові Матвійовичу і та вправність, що її він набув від борців-професіоналів. Нічого не могло встоятися проти сили Федора Копи. Їхня боротьба кінчалася тим, що коваль лежав притиснений до землі.

— Досить? — питав, важко дихаючи, Копа.

— Пускай... — мусів примиритись коваль.

Тоді вони йшли до пивної, замовляли випити-закусити і мирно гомоніли, як і належиться людям, що можуть поважати себе і інших.

Безглузда Федорова смерть завдала ковалеві смутку назавжди. Хоч і безпутньо жив його друг, але для Лавріна Матвійовича він був людиною, вартіснішою за всіх отих слабосилих, яких з презирством називав він недоносками. Він відчував фізіологічну відразу до недолугих людей, особливо чоловіків. Найкращі люди на землі, на його думку, це такі орли, як, наприклад, Федорів син. Максима любив Лаврін Матвійович батьківською любов'ю і задумувався над його майбутнім. Те, що Максим має тиху вдачу — думав він — непогано. Сила людині не для того дається, щоб проломлювати товаришам голови і витрачати її на паскудних дівчатах. Небіжчик Федір життям заплатив за невміння користуватися своєю силою. А надійде час — Максим закохається, одружиться; працювати ж він уміє і любить, отже житиме добре. Лаврін Матвійович радив Максимові не переймалися тим, що йому кажуть люди. Хай собі насміхаються, хай клянуть, скільки охоти. Людина — таке створіння, що всьому заздрить. А чому заздрить — те висміює. Одружені нещасливці сміються з Максима, що в нього нема жінки і ніхто йому не гризе голови. Хворі на погані недуги сміються з нього, що не бачать його у своєму товаристві під дверима лікаря. Слабосилі намагаються ущипнути за те, що на нього ніхто не насмілюється підняти руку, і що він не носить під очима синіх ліхтарів. А ніхто не скаже, що дивись, мовляв, я зробив те й те і маю щастя, тому роби і ти так, і теж будеш щасливим. Людей треба слухати завжди, але слухатися — зрідка...

РЯТУЙТЕ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НЕЇ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ”! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ФОНД „ВЕСЕЛКИ”!

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Арґентіні

Ювілей ген.-хорунжого М. Капустянського

(сдо) З ініціятиви Т-ва „Відродження” українське громадянство в Буенос Айресі вшанувало 75-літній ювілей генерал-хорунжого Миколи Капустянського, зв'язавши цей ювілей з святкуванням річниці походу українських з'єднаних армій на Київ і його здобуття 30 серпня 1919 р. Добре опрацьовані доповіді про той похід і участь в ньому Ювілята та про воєнну доктрину Ювілята виголосили інж. Юрій Шепарович, дійовий голова Союзу Українських Ветеранів в Арґентіні та п. Михайло Мушинський, культурно-освітній референт „Відродження”. В концертовій частині молодий баритон М. Голодик проспівав „Море” А. Ліхнякевич, „Минають дні” М. Лисенка та „Ідеал” Тості (останній у власному дуже вдатному перекладі).

Під час бенкету, що відбувся після Академії, і що на ньому тостмайстром був п. Леонід Філь, представник Першої Дивізії „Україна” та секретар „Відродження”, промовляли п. полк. Омелюсик, як старший ранґою старшина, проф. Є. Онацький, голова УЦР, п. Ів. Чарнецький, голова „Відродження” та інші.

ГАСТРОЛІ ДИТЯЧОГО ТЕАТРУ

(сдо) На запрошення ІВКА, в Буенос Айресі, в її сальоні, відбулася вистава „Музична Скринька”, в переробці з еспанського п. Н. Онацької, Українського Дитячого Театру. Вистава мала великий успіх як серед малих, так і великих глядачів. Управа ІВКА висловила керівницям Дитячого Театру свій подив щодо талантів українських дітей і надію, що Дитячий Театр ще не раз загостить до ІВКА. Проте, керівниці Дитячого Театру, зорганізованого при Союзі Українок, задоволені осягненим моральним успіхом, не мають наміру виходити часто на ґастролі перед чужинецькими дітьми, бо Український Дитячий Театр має своїм завданням працювати серед і для української дітвори, щоб стримувати в міру можливостей асиміляційний процес, якому наша дітвора на чужині занадто піддає.

СОЮЗ АРҐЕНТИНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ

(сдо) Союз Арґентинсько-Українських Студентів святкував 20 вересня ц. р. третю річницю своєї діяльности. 20 вересня 1953 року відбулися перші Засновні Збори українського студентства в Буенос Айресі, на яких було ухвалено статут Союзу і обрано першу Управу. На голову Союзу було обрано тоді п. Б. Коваля, що з того часу беззмінно головує в Союзі, виявляючи чималу діяльність і ініціятивність. Як голова Союзу, він входить і до Головної Ради УЦР. Крім того бере участь і в праці управи „Відродження”.

Спроби організувати українське студентство в Буенос Айресі датуються з 1949 р., але тільки в 1953 р. вони здійснилися. Тепер Союз Арґентинсько-Українських Студентів нараховує близько 100 членів і змагає до того, щоб охопити все студентство, що походить від українських батьків. Такого студентства нараховується тут дуже багато, хоч точного його числа ніхто не знає. Вже пороблені заходи до створення філії Союзу в Кордобі і в Ля Плята, де в університетах вчиться багато нашого студентства. Праця Союзу Арґентинсько-Українських Студентів дуже корисна й потрібна, бо, завдяки йому, повертаються до української спільноти численні кадри будучої арґентинської інтеліґенції, що, походячи від українців, цілком були від українства відійшли і навіть забули говорити й читати українською мовою. Завдяки Союзові, чимало з цих студентів починає цікавитися українськими справами і намагатися вивчити наново батьківську мову.

Союз Арґентинсько-Українських Студентів співпрацює з центральними організаціями українського студентства в ЗДА і в Канаді і входить в ЦЕСУС.

В Бельгії

ПОХОРОН УКРАЇНЦЯ, ЯКИЙ ЗГИНУВ В КАТАСТРОФІ В МАРСІНЕЛЬ

8 серпня сталася жахлива копальняна катастрофа в Марсінель, Бельгія, де вибухла пожежа і закрила шлях до виїзду 300 вуглекопам.

В суботу 18 серпня, в Фонтен-ль'Евек відбулися офіційні похорони бл. п. Івана Волошина, нар. 16. 1. 1921 р. в с. Радиничі, Західня Україна. Такого величавого похорону, як мав Покійний, ще досі не було в тій громаді. Кілька прапорів, коло 50 вінків і китиць квітів, український, бельгійський та італійський священики, бурґомістр з лавниками, комісар провінційного уряду, дирекція копальні та велика маса народу віддавали пошану Покійному. З неприхованою цікавістю та захопленням слухали бельгійці українську Богослужбу, що її відправляв о. радн. І. Кіт. Попрощав Покійного від імени української громади п. Я. Пришляк. Перебіг похоронів передавало бельгійське радіо, а преса помістила довші репортажі. Другим українцем, що згинув у Марсінель, є Вацик Григорій з Ходорівщини.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

НА ЩО НАРІКАЮТЬ ЧИТАЧІ СОВЄТСЬКИХ ГАЗЕТ

Київська „Радянська Україна” час від часу містить рубрику п. з. „Листи читачів”. Ось кілька уривків з цих листів, вміщених у цій газеті з 1-го вересня:

О. Худокорм з с. Антонівки, Хмельницької области пише: „Ще позаторік я здав за договором Смотрицькому споживчому товариству в порядку закупівлі відгодовану свиню, за що мені повинні були продати відповідну кількість деревного матеріялу і цементу. Однак ні того, ні другого мені й досі одержати не вдалось ...”

Читач О. Бойко скаржиться: „Автобус, який курсує по лінії Київ-Виноград, проходить через багато населених пунктів. Але він бере лише тих пасажирів, які їдуть до кінцевої зупинки. Отже, коли автобус іде до Києва, то, наприклад, з села Федюківки, Лисянського району на Черкащині, вже не можна під'їхати до Таращі або до залізничої станції Ольшаниця. Тим часом з Винограду та інших сіл їдуть переважно спекулянти, які скуповують тут овочі і їдуть до Києва їх продавати ...”

В. Баранець з Херсону нарікає: „Більше як рік виготовляли мені пару протезного взуття на Одеському протезному заводі. Я спеціяльно приїжджав його приміряти, кілька разів взуття переробляли, але воно так і залишилось непридатним, бо носити його я не можу ...”

Викладач української мови Тульчинського ветеринарного технікуму, І. Біловол, пише до редакції: „Коли слухаєш радіопередачі з Києва українською мовою, часто ріже слух неправильна вимова дикторів, артистів, співаків. Не раз тут можна почути „чього”, „щьо”; в таких випадках, як „джміль”, „ґудзик”, часто диктори вимовляють роздільно „д” і „ж” (замість одного звуку „дж”), „д” і „з” (замість „дз”). Замість „п'ять”, „дев'ять”, в радіо нерідко чуємо „пять”, „девять”. Таких прикладів неуважного ставлення до вимови можна навести багато. Тим часом про орфоепію — правильну вимову, слід дбати так само, як і про орфографію. Не краще становище і з лексикою в радіопередачах: українські слова в численних випадках вживається не в тому значенні, яке вони насправді мають, в неправильній формі. Українському радіо треба подбати про підвищення культури мови своїх працівників”.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Лос Анджелес, Каліф.

Артистичний Концерт.

Недавно тому постав в Лос Анджелесі, Каліф. український театр „Київ”. Головним управителем цього театру є п. Микола Новак.

На отвореня музичного сезону п. Новак заанґажував найкращі українські оперові сили, так з Лос Анджелесу як і з Сан Франсіско, під диригентурою проф. Василя Чайковського. В програмі вибір із кращих творів української музики. Ціллю цього концерту є познайомити нашу молодь з красою української музики.

Концерт відбудеться в суботу, 27 жовтня 1956 р., година 8-ма ввечорі в „Патріотік Голл” при 1816 Аавт Фіґуроа вулиці. Проситься всіх українців міста Лос Анджелесу прийти на цей концерт і привести своїх дітей (у шкільнім віці).

Д-р Г. Г. С.

● **Дев'ять членів Найвищого Суду ЗДА** були прийняті президентом Айзенгавером на традиційній щорічній авдієнції після відкриття осінньої сесії Найвищого Суду. При цій нагоді Президент попращався з найвищим суддею Шерманом Мінтом, який через вік і недугу (має 66 років) подався до димісії, і привітав новопризначеного суддю Вільяма Бреннана, який буде в наступному тижні заприсяжений. Президент, всі члени Найвищого Суду, генеральний прокуратор Бровнелл і кілька високих урядовців секретаріяту справедливости сфотографувались перед Білим Домом.

Нюарк, Н. Дж.

Місцевий чол. хор „Трембіта”.

Управа хору започаткувала новий сезон своєї діяльности товариським вечором згл. надзвичайними сходинами членів хору і запрошених гостей при скромній перекусці в дні 8 вересня 1956 в домівці ОбВУА. По відкритті сходин головою хору проф. М. Цяпкою та з'ясуванні ним низки справ і завдань, які вимагають від хору зреалізування їх в найближчих місяцях 1956/57 р. і які саме були причиною скликання сходин, розвинулася цікава і широка дискусія. В дискусії забирала голос більшість приявних на сходинах. Майже всі дискутанти підкреслювали вимогу, щоб хор „Трембіта” при підсиленні новими, молодими співаками і кращій дисципліні став на ще вищому рівені вокального мистецтва. При тому дискутанти стверджували і позитивну риску хору, а саме: коли на терені ЗДА завважується в деяких українських скупченнях занік українських хорів, а в парі з тим і занепад українського вокального мистецтва, хор „Трембіта” у своїх трьох виступах на телевізійній програмі п. Р. Марковича та національних чи релігійних імпрезах в Нюарку й околиці все ж таки добре вив'язався. Управа хору намічує відсвяткувати достойно 5-ті роковини свого існування і корисної діяльности на терені Нюарку.

Маючи це на увазі, дискутанти поставили і тут вимогу безумовно більшої точности в участі хористів на пробах „Трембіти”, головно старших, заавансованих співаків та приєднання для хору нових з гарними голосами співаків, яких чимало живе на терені Нюарку, і тих, які без причини залишили хор.

Управа хору піднялася ще одного важливого діла: зорганізувати в Нюарку мішаний хор, добрий чисельно і якісно, тим більше, що обов'язок вести цей хор прийняв на себе відомий диригент, проф. О. Микитюк. Чоловічий хор вестиме далі мґр. І. Городиський. Охочі співаки жінки і чоловіки можуть кожної п'ятниці увечері від год 8 та в неділю о год. 10 перед пол. в Українській Централі при 180 Вільям Стр. зголошуватися до хору.

По закритті сходин головою хору, в гарному настрою і з надією на кращий розвій хору „Трембіта” розійшлись хористи і гості домів.

О. У.

Дітройт, Міш.

Виступ української танцювальної групи.

Ще не так давно писалось в „Свободі” про вдатні виступи танцювальної групи, під керівництвом М. Терлецького, при осередку ім. „Київ” Дітройт — Захід на сільсько - господарській виставці в Дітройті та в телевізійних програмах у Вейн Університеті, як вже знову ми мали змогу довідатися з місцевих американських газет про гарний виступ згаданої групи на імпрезі, яку щорічно влаштовує „Джуньйор Чемберс оф Саммерс” в місті Вайндотте. Ціла програма, в якій брало участь приблизно 80 членів цієї організації і 20 членів СУМА, — була дуже гарно підготовлена, а керувала нею пані Кей Грейвс, одна зі співробітниць телевізійних програм в місті Дітройті. Наша група виступила в першій точці другої частини програми.

Перед виступом спікер програми, п. Том Гечер передав голосник М. Калиничеві, який в англійській мові коротко поінформував присутніх про СУМА і його завдання тут в Америці.

Під щирими і заслуженими оплесками американських глядачів згадана група відтанцювала „Козачок” (юна сумівка Надія Лепецька), „Запорожець” — (старші сумівці: М. Терлецький, Р. Федак, В. Футала і С. Кльос), „Метелицю” (старші сумівці, як вище, і сумівки Футала Степанія, Синюк Марія, Степньовська Ірена і Загребна Варка) і „Катерину” (юні сумівки і сумівці).

Після програми пані Кей Грейвс щиро подякувала голові осередку другові Ів. Терлецькому і цілій танцювальній групі за гарний виступ, а від організації переслано до Управи осередку спеціяльний лист подяки.

Як видно з повищих виступів наших сумівців — їхня програма праці не обмежується тільки до українського середовища, але для пропаґандивних цілей вона охоплює щораз більший терен американського зорганізованого життя.

В суботу, дня 1-го ц. м. осередок ім. „Київ” взяв активну участь у „Дні Українського Фармера” в містечку Каро, віддаленому на 130 миль від міста Дітройту. З промовою виступив мґр. М. Дужий, який коротко змалював невільниче життя українських селян в комуністичній займанщині і порівняв їх нещасливе життя до життя вільних фармерів тут в Америці. Після промови виступила під дириґентурою п. В. Кушніра дута оркестра „Дніпро” зі серією народніх пісень, а танцювальна група при тому ж осередку виконала кілька народних танків.

Мґр. Михайло Калинич.

● **В Ню Йорку** померла на 103-му році цими днями Джейн Факентал, яка до останніх днів свого життя була директоркою Бруклинського Дому для дітей. Один з її синів був колись президентом Колумбійського університету.

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149 2nd Av.

Л. М. Клюб в Ню Йорку повідомляє, що у п'ятницю 19 жовтня відбудеться доповідь проф. В. Січинського на тему: Подорож англійця Бремнера по Україні 1830 року. Початок о год. 8 вечора.

ФОНД „ВЕСЕЛКИ”

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „Веселка”.

СПИСОК Ч. 8.

	ПЕРЕДПЛАТА	ПОЖЕРТВА
Н. Волк, Трумбул	5.00	5.00
Н. Прегар, Міннеаполіс	4.00	6.00
Я. Петрів, Торонто	4.00	6.00
Ю. Бігус, Торонто	4.00	1.15
А. Сороківський, Клифтон	4.00	1.00
О. Фіріцак, Шикаґо	4.00	1.00
Б. Скорупський, Трентон	4.00	1.00
С. Шевченко, Филаделфія	4.00	1.00
Р. Миколаєвич, Ню Гейвен	4.00	2.00
Т. Школяр, Нюарк	4.00	2.00
А. Фал, Монессен	3.00	2.00
Д-р А. Хомин, Ліма	3.00	2.00
Ю. Шовяк, Филаделфія	2.50	2.50
Т. Бал, Рачестер	1.00	2.00
А. Шарак, Джерзі Сіті	2.00	1.00
М. Возняк, Геммонд	2.00	1.00
В. Пеленський, Клифтон	2.00	1.00
Т. Угляк, Скрентон	1.00	1.00
С. Грабар, Перт Амбой	1.00	1.00
М. Ярош, Ріґо Парк	1.00	1.00
М. Горват, Трентон	1.00	1.00
Н. Рудницька, Ірвінґтон	1.00	1.00
Л. Івченко, Вашинґтон		10.00
І. Гулей, Бруклин		5.00
І. Кефор, Ню Йорк		5.00
П. Таранди, Шикаґо		5.00
М. Мітрюк, Филаделфія		5.00
Д-р М. Зарицький, Бруклин		5.00
Д-р Б. Филипчак, Пасейк		5.00
І. Дух, Ню Йорк		4.00
Я. Хорват, Ню Йорк		3.00
Т. Бічук, Кентон		3.00
Е. Лисяк, Ню Йорк		3.00
Б. Загайкевич, Росел		3.00
Е. Шиґера, Менвіл		2.00
І. Керницький, Ню Йорк		2.00
П. Гасвський, Кемден		2.00
М. Колодій, Ню Йорк		2.00
М. Горак, Гемтремк		2.00
о. А. Стангрий, Лорейн		2.00
М. Шибінський, Ембрідж		2.00
Д. Фортуна, Елизабет		2.00
Р. Борисевич, Шикаґо		2.00
Г. Дмитруш, Филаделфія		2.00
Г. Небор, Шикаґо		2.00
Д-р М. А. Долинський, Нюарк		2.00
М. Схоляр, Рослиндейл		2.00
І. Коваль, Сібрук		2.00
М. Осідач, Ню Йорк		2.00
А. Іванічка, Гадлей		2.00
М. Табачук, Пасейк		2.00
Н. Белос, Клівленд		2.00
А. Ясний, Бронкс		2.00
С. Савка, Ню Йорк		2.00
Ю. Возняк, МкКіспорт		2.00
М. Співак, Фултон		2.00
К. Марущак, Вест Гейвен		2.00
М. Стецура, Джерзі Сіті		2.00
П. Войтович, Дірборн		2.00
Б. Сторожук, Дітройт		2.00
А. Шевченко, Ірвінґтон		2.00
М. Крет, Гемтремк		1.00
З. Томків, Дітройт		1.00
П. Стахів, Перт Амбой		1.00
М. Фук, Ембрідж		1.00
М. Гец, Вілмінґтон		1.00
Д. Мисько, Филаделфія		1.00
Т. Семаковський, Агвані		1.00
А. Галушка, Маямі		1.00
Д. Шмаґала, Клівленд	5.00	
А. Микитин, Торонто	4.00	
Д-р Ю. Бережницький, Філа.	4.00	
І. Мазуренко, Скарборуг	4.00	
О. Бачинська, Когоес	4.00	
О. Ганій, Сиракюз	4.00	
Д-р М. Сатурський, Ірвінґтон	3.00	
Б. Лотоцький Де Велігост, Фляш.	3.00	
Р. Воробкевич, Дітройт	2.00	
Я. Олексишин, Гартфорд	2.00	
Д. Недорода, Филаделфія	2.00	
Т. Харітон, Дурганвіл	2.00	
І. Лапіцький, Пітсбурґ	2.00	
М. Демчар, Вотервліт	2.00	
І. Геляк, Мондервіл	2.00	
Г. Гордієнко, Филаделфія	2.00	
Є. Чайковський, Емблер	2.00	
П. Глушко, Бруклин	2.00	
Р. Карбівник, Филаделфія	2.00	
Д-р З. Гіль, Трентон	2.00	
Я. Карпяк, Алентавн	2.00	
Н. Годяк, Сентер Лайн	2.00	
М. Калинич, Васидот	2.00	
Т. Касіян, Бріджпорт	2.00	
М. Ляшенко, Шикаґо	2.00	
П. Хлібович, Ню Брітейн	2.00	
І. Столяр, Дітройт	1.00	
М. Гнатьов, Форд Сіті	1.00	
А. Тарас, Олифант	1.00	
М. Пилипів, Олифант	1.00	
Разом	$ 132.50	$ 160.65
Разом все		$ 293.15
Раніше проголошено		$ 467.00
Разом		$ 760.15

ВСЯЧИНА

ОБЖЕРЛИВІСТЬ ШКІДЛИВІША ЯК НЕДОЇДАННЯ

Д-р Пол Додлі Вайт, який лікував президента Айзенгавера на серцеву недугу, заявив в Стокгольмі, Швеція, на Конгресі кардіологів, що обжерливість шкідливіша для здоров'я людей, як недоїдання. Ті всі, які забагато їдять, наражені на недугу високого тиснення крови і на дальші недуги серця, яких деколи не можна вилікувати. Обжираються люди, які належать до провідної верстви, і тому ця верства найбільше з того боку загрожена. Мільйони людей в світі недоїдають, але їх легко можна б з цього вилікувати, даючи їм більше харчів.

„КЛЮБ 150-ОХ" ЗБИРАЄ ГРОШІ НА ВИБОРЧИЙ ФОНД АЙЗЕНГАВЕРА

Продуцент ляльок і приятель президента Айзенгавера, Луїс Маркс із Ню Йорку видумав оригінальний плян, як збирати гроші на виборчий фонд Айзенгавера. Він пожертвував $150 і знайшов 150 приятелів, які погодилися дати тільки по 15 долярів. Але ті приятелі мали знайти по 150 приятелів, які схотіли б дати по 1.50 доляра. Тим способом зібрано б 36,150 долярів, і одночасно придбано б аж 22,501 виборця, який голосував би за Айзенгавера - Ніксона. Про цей свій плян містер Маркс не повідомляв Крайового Республіканського Комітету, поки не спробував його здійснити. Це йому вдалося, і він зібрав 45,000 долярів, які пожертвували 25,000 осіб. Тепер він повідомляє про свій винахід партійний комітет. Артур Візенберґер, посередник із Волл Стріту, організує другу групу, яка тим самим способом має збирати фонди на партійний виборчий фонд.

В ІНДІЇ ІСНУЮТЬ КАСТИ, ХОЧ КОНСТИТУЦІЯ ЇХ СКАСУВАЛА

Конституція нової індійської держави скасувала кастові привілеї, але в сільських районах вони й надалі існують. Перепис населення з 1951 року подає понад 50,000 осіб, які належать до касти, до яких іншим не вільно дотикатися, бо „вони діти божі". Поняття про касти так сильно закорінилося в індійському народі, що їх не вдається зліквідувати при допомозі урядових розпорядків.

Спорт

УСК — ГАРТФОРД — КОНКОРДІЯ ТУРНЕРС, СК, ВОТЕРБЕРІ 4:8 (2:1)

В неділю, дня 7 жовтня, відбулися в Вотербері, Конн., четверті з черги змагання за мистецтво гартфордської ліґи, які знову принесли заслужену перемогу нашій молодій й амбітній дружині.

Німецька дружина „Конкордія", не маючи змоги протиставитися сильним атакам УСК-у, замурувала свою брамку і майже ціла десятка УСК-у безперервно на протязі 80 хвилин бомбардувала брамку „Конкордії, на жаль без бажаного успіху. Те, що УСК стрілив тільки 4 ґолі, німці можуть завдячувати своєму брамкареві і вийнятковому щастю. Три ґолі проти УСК-у німці здобули з проломів. Було б побажаним, щоб у майбутньому оборона і поміч не легковажили собі противника, і не висувалися забагато наперед.

Ґолі для УСК-у стрілили: Красій Б., Якимів, Мочерняк і С. Товпаш.

Склад УСК — Гартфорд: Гаспер, Дитюк, Семчишин, Тесля, Товпаш З., Пришляк, Женсон, Красій М., Товпаш С., Красій Б., Якимів, Мочерняк, Лучкано, Колядченко, Сивенький.

С. Грицина.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Чвертьрічні збори 117 Відділу „Запорозької Січі" відбудуться в суботу, 20-го жовтня, в приміщенні при 33 E. 7 вул. (II пов.), о год. 8-ій веч. Приявність членів Січі обов'язкова. Неприявний тратить право до бенефіту на 3 місяці. — С. Кучма, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя Відд. 270, відбудуться в суботу, 20-го жовтня, о год. 7-ій веч., в домівці УНДому при 433 Hoboken Ave. Збори змінені з неділі на суботу з причини Маніфестації в Нюарку. Проситься членів прибути на збори до рішення нових справ для добра нашого Братства. — В. Бутковський, рек. секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Повідомляється членів Б-ва св. Арх. Михаїла Відд. 332, що місячні збори відбудуться в суботу, 20. жовтня, о год. 7-ій веч., в У. Н. Домі, 10 Колфакс вул. Проситься всіх членів прийти на збори. — М. Сірман, рек. секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Б-во св. І. Хрестителя Відд. 277 повідомляє членів, що місячні загальні збори відділу відбудуться в неділю, 21-го жовтня, о год. 2-ій по пол., в домівці Укр. Амер. Гор. Клюбу при 53 Вітморе Ст. Збірка вкладок відбудеться тогож дня в церковній залі по обох Сл. Божих. Тих членів, що вже третій місяць не платять вкладок і на упімнення не відповідають, Управа буде змушена суспендувати. — Управа.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Слідуючі збори С-ва Благовіщення Відд. 125 відбудуться в неділю, 21-го жовтня, о год. 12:30 по пол., при 845 N. Western Ave. — І. Подола, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Б-во св. Йосафата Відд. 217 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21-го жовтня, о год. 2-ій по пол., в церковній залі 305 Гудсон Евню. Просимо всіх членів прибути є дуже важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглості. — В. Гричух, предс.; А. Іванів, фін. секр.; І. Деркач, кас.; М. Макусій, рек. секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Т-ва Т. Шевченка Відд. 252, відбудуться в неділю, 21-го жовтня, о 12-ій год. вполудні, у залі при 225 В. Кортез вул. — Когут, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Збори Б-ва св. о. Николая Відд. 106, відбудуться в неділю, 21-го жовтня, о год. 12-ій вполудні в Домі Відділів УНСоюзу 843 N. Western Ave. Проситься прийти і вирівняти свої вкладки. Суспендовані члени якщо вирівняють довги будуть прийняті наново. Пригадуємо, що 10-го листопада 1956 будемо святкувати 50-літній ювілей нашого Відділу — Г. Дацьків, фін. секр.; В. Івасютин, рек. секр.; М. Попіль, кас.

ГАМТРАМК, МІШ. — Т-во „Згода" Відд. 20, повідомляє членів, що три-квартальні збори відбудуться в неділю, 21-го жовтня, о год. 2-ій по пол., в Укр. Хаті при Ґрейлінґ вул. Буде звіт фін. секретаря і контролі за 3 місяці і є важні справи до полагодження. Члени, які мають своїх знайомих, що ще не є членами УНСоюзу просимо привести їх і вписати. Кожний, хто приєднає нового члена дістане нагороду. — Дм. Вілик, предс.; Н. Труш, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — С-во Преч. Діви Марії Відд. 112 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 21-го жовтня після 3 і 4 Служби Божої в церковній залі св. Петра і Павла. Проситься вирівняти всі заборгованості. — А. Купер, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Б-во св. Арх. Михаїла Відд. 140 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. жовтня, в церковній залі, зараз по співаній Службі Божій о год. 11:30 перед пол., при 526 Вест Раєн Евню. Всі члени повинні платити свої вкладки кожного місяця. — М. В. Терлецький, предс.; І. Кравець, секр.-кас.

АЛЕНТАВН, ПА. — Б-во св. Арх. Михаїла Відд. 147, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21-го жовтня на парохіяльній залі 803 Фронт вул., о год. 2-ій по пол. Проситься членів прийти заплатити вкладки, найдалі до 26 кожного місяця. Довгуючих проситься вирівняти свої вкладки як за себе так і за дітей. — І. Зазворський, предс.; Г. Віленький, кас.; І. Федорак, секр.

✝

Ділимося сумною вісткою, що 2-го вересня 1956 р. у Львові упокоїлася

Марія з Вінтонняків ЛАСТОВЕЦЬКА,

дружина емер. проф. гімназії на 82. р. життя.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

відправиться

В СУБОТУ, 20-го ЖОВТНЯ 1956 Р.,

о год. 7:30 рано в укр. кат. церкві св. Юрія в Ню Йорку.

ДІТИ, ВНУКИ і ПРАВНУКИ

✝

З сумом повідомляємо Колеґ, що дня 3-го жовтня 1956 р. в Лос Анджелес, Каліфорнія — помер і тамже похований дня 6-го жовтня

ІНЖЕНЕР - ЕКОНОМІСТ

ІВАН ІВАНОВИЧ ШМАТКО,

народжений 30-го серпня 1884 р. в с. Савинцях на Полтавщині, абсольвент Української Господарської Академії і довголітній співробітник Українського Технічно-Господарського Інституту в Подєбрадах.

Контактний Комітет абсольвентів і кол. студентів УГА УТГІ, Ню Йорк.

✝

Посмертні Згадки

ПЕТРО УЛАШКЕВИЧ, довголітній член, основник і бувший голова Відд. 374 УНСоюзу в Бостон, Масс., помер наглo 4-го жовтня 1956 р. Полишив в глибокім смутку дружину Евдокію, двох синів, 2 доньки і 8 внуків. Покійний був активний член багатьох товариств в Бостоні, належав до укр. православної парохії св. Андрея. Похоронні обряди відбулись 8-го жовтня з похор. заведення до Української Правосл. Церкви св. Андрея, відтак на кладовище Mount Hope Cemetery на Ukrainian Grove. На тризні по похоронах приявні учасники зложили в честь Покійного $122 на фонд будови нової церкви. — В. Н. П.!

М. Кисіль, секр.

ВАСИЛЬ БОСИЙ, член Б-ва св. Андрія Перв. Відд. 66 УНСоюзу в Ню Йорку, помер 1-го жовтня 1956 р. проживши 70 років. Покійний походив з села Якторів, пов. Перемишляни, Україна. Полишив в смутку дружину Катерину, 4 синів, Стефана, Володимира, Станислава, Івана і 4 внуків. Похорон відбувся 4-го жовтня з дому жалоби П. Яреми до Кат. Церкви св. Юра звідки Покійного відпроваджено на цвинтар Кальварія в Л. Ай., при участи Родини, Членів Б-ва св. Йосафата, Т-ва Запорозька Січ, Б-ва св. Андрія і членів Відд. УНСоюзу. В. Н. П.!

Л. Фединяк, секр.

ДМИТРО ВОДЗЯНСЬКИЙ, довголітній член Б-ва св. Стефана Відд. 221 УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 29-го вересня 1956 р., у 77 році життя. Покійний родився в селі Глібовичі Великі, пов. Бібрка, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину Марію, чотири дочки Анну, Олену, Юлію і Стефанію, 4 зятів і дев'ять внуків. Похорон відбувся 2-го жовтня з укр. греко-кат. церкви св. о. Николая при участі Родини, Членів Відд. 221 і Приятелів. Відпроваджено на вічний спочинок на цвинтар св. о. Миколая. — В. Н. П.!

Т. Шикула, секр.

• РОЗШУКИ •

Від 1928 р. не маю вістки про моїх Друзів бувших вуглекопів (майнерів) 1) Василя **АНДРІЙЧУКА** з Вербіжа, пов. Коломия. 2) Гриця **СЛЮСАРЧУКА** з Яблонова, (Стопчаків) пов. Коломия. Пошукує за ними у важній справі Матвій **СМЕТАНЮК.**
BOX 265,
TARENTUM, PA.

Пошукую
КРУПУ МИХАЙЛА
село Кописно, пов. Добромиль. Хто знав би його або він сам прошу писати до:
SEMEN MANDRO
15 Rollins St., Boston 18, Mass.

Пошукую
ВАСИЛЯ ШАПОВАЛА,
який походить із Уманьщини, село Добра. Хто знав би про його долю, або він сам, прошу писати на мою адресу. Хто повідомить одержить добру нагороду.
HRYHORIY POPYK
248 Cuyler Avenue
Trenton 9, N. J.

ШУКАЮ родичів і знайомих: Філіп Нечет, Марія Нечет, Ніна П. Нечет, Людмила Нечет, Сушко Семен, Грицько Сушко, Евдокія Носаль. Хто знав би про них або вони самі прошу писати на адресу: **PAWLO NECZET, 9224 S. Woodlawn Ave., Chicago, Illinois.**

Шукаю свого рідного брата, Володимира **СОЛОТКОГО,** родом з села Колиндяни, повіт Чортків, обл., Тернопільська, останньо перебував в Баварії, Німеччина. З дому я довідався, що зараз перебуває в Америці, ласкаво прошу зголоситись на понижчу адресу:
STACH SOLOTKYJ
62 — 20th St.
Pittsburgh 3, Pa.

ТАРЗАН, ч. 3756. Зі злого до гіршого?

Пливучи за чистими, широкими хвилями, Тарзан тримався курсу дельфінів і незабаром побачив землю.

За кілька хвилин, вже стоячи на березі, Тарзан нахмурився. Це була фатальна країна. Він негайно відчув небезпеку...

А кілька миль далі інші очі спостерігали мавполюдину...

Ворожі очі „Мисливця"...